Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Beekstraat
(Deinze, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2019A144
Januari 2019

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2019
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1 Programma van maatregelen 6

1.1 Administratieve gegevens 6

2 Bibliografie 10

FIGURENLIJST

Geen gegevens voor lijst met afbeeldingen gevonden.

TABELLENLIJST

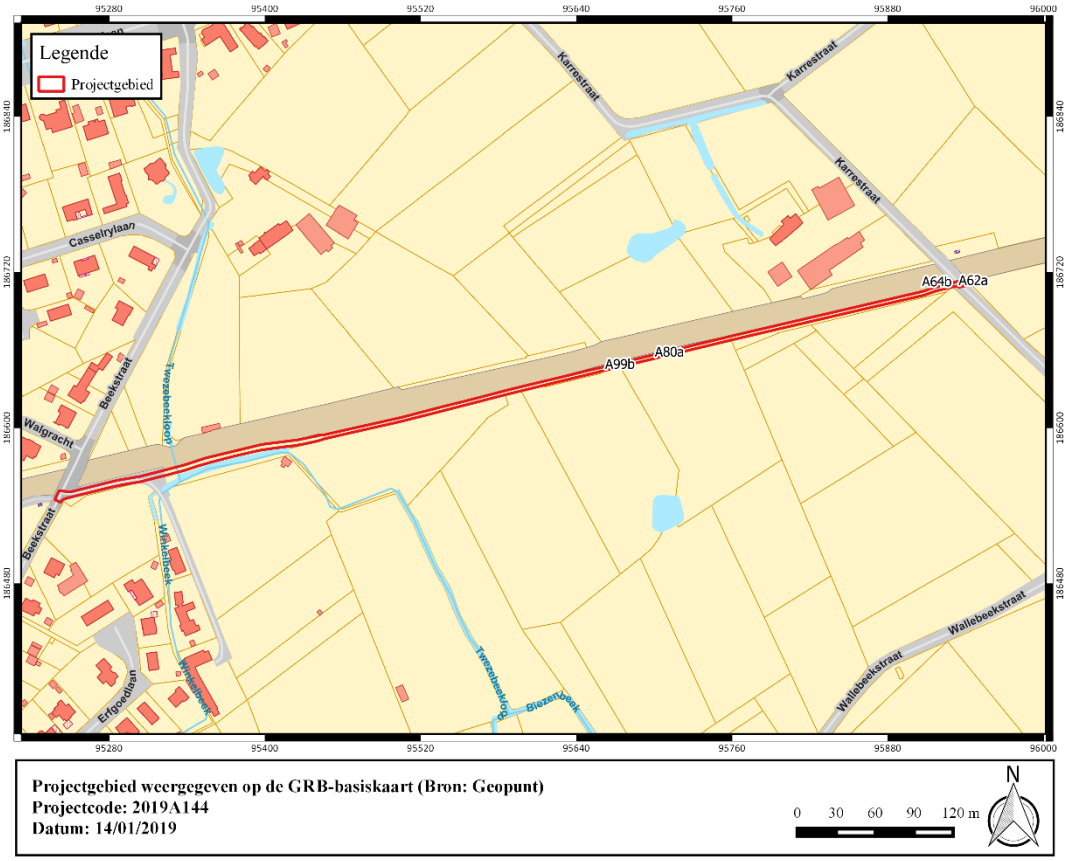
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek. 6

1 Programma van maatregelen

1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	Provinciebestuur Oost-Vlaanderen W. Wilsonplein 2 9000 Gent	
b) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00043	
c) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Janiek De Gryse Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Deinze
	Deelgemeente	Astene
	Postcode	9800
	Adres	Beekstraat – Karrestraat 9800 Astene
	Toponiem	Beekstraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X_{min} = 95017 Y_{min} = 186254 X_{max} = 96145 Y_{max} = 187037
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Deinze, Afdeling 2, Sectie A, nr's: 99b, 80a, 64b, 62a + openbaar domein Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de realisatie van een nieuw fietspad langsheen spoorlijn 73, tussen de Beekstraat en Karrestraat te Astene, deelgemeente van Deinze. De ingreep voor het nieuwe fietspad omvat een strook van ca. 720 m lang en 3,5 m breed. De gecombineerde oppervlakte van de geplande werken bedraagt 2390m^2.

Landschappelijk gezien is Astene gelegen in de zandstreek binnen de Vlaamse Vallei. Het plangebied ligt ca. 600 m ten zuiden van de huidige stroom van de Leie. Op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen is te zien dat het plangebied zich situeert op het vlakland van Nazareth. Dit vlak zandig laagterras is gelegen op een hoogte van ca. 10 m TAW. en komt enkele meters hoger uit dan de noordelijk gelegen Leievallei.

In het westen wordt het tracé van het fietspad doorsneden door de Winkelbeek en de Biezenbeek, die uitmonden in de Leie. De Quartairgeologische kaart geeft een profielopbouw weer van eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen/vroeg-Holoceen die rusten op fluviatiele afzettingen van het laat-Pleistoceen. De bodemkaart geeft aan dat het sediment bestaat uit droog zand. De nattere, hydromorfe polygonen die worden aangesneden in het westen van het geplande traject, zijn naar alle waarschijnlijkheid in verband te brengen met de aanwezigheid van de Winkelbeek/Biezenbeek. De ligging op de rand van de oude stroomvlakte van de Leie, op hoofdzakelijk goed gedraineerde terreinen, vlakbij kleinere zijstromen van de Leie, vormt een uiterst gunstige locatie voor zowel rondtrekkende groepen jager-verzamelaars, maar ook voor vroegsedentaire landbouwgemeenschappen.

Cartografische bronnen wijzen op een open en ruraal karakter van het landschap. Op de kaart van Ferraris is het terrein hoofdzakelijk in gebruik als akker. Net ten noorden van de projectlocatie valt onmiddellijk een tweeledige hoeve met walgracht op. De cirkelvormige gracht gaat naar alle waarschijnlijkheid terug op een motteheuvel. Het complex draagt de naam ‘Goed te Wallebeke’. Deze site is eveneens aangeduid op het kaartbeeld van de CAI, met volgnummer 972029. Op het oostelijke uiteinde is op kaartmateriaal een hoevecomplex aangeduid met de naam ‘Goed ter Woesteyne’. Op de 19^e-eeuwse bronnen is de spoorlijn 73 reeds aangeduid. De orthofotosequentie toont quasi geen evolutie in landgebruik, de verschillende terreinen die doorkruist worden door het nieuwe fietspad zijn reeds decennia in gebruik als landbouwgrond.

Op het plangebied zijn geen archeologische waarden gekend. Recent werd ten westen van het plangebied, tussen de Karmstraat en de Beekstraat, een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Tijdens dit onderzoek werden, in de zone tegen de Beekstraat, sporen waargenomen die geïnterpreteerd werden als resten van vol- tot laatmiddeleeuwse bewoning. Het betrof verschillende palenclusters, greppels en (houtskoolrijke) kuilen. Het gerecupereerde vondstensemble (n=7) was qua omvang eerder beperkt en bestond uit aardewerk dat gedateerd kan worden in een tijdsperiode van de volle middeleeuwen tot nieuwe tijd. Op basis van deze waarnemingen werd een zone van ca. 3 ha afgebakend voor vlakdekkend onderzoek[1].

Ten noordwesten van het plangebied zijn, naast de reeds vermelde mottesite, bij een werfcontrole in de jaren ’90 een tweetal Romeinse crematiegraven met bijgiften aangetroffen, vermoedelijk maken deze graven onderdeel uit van een groter grafveld (CAI 972002). Ongeveer een kilometer ten westen van deze waarneming zijn, eveneens bij een werfcontrole in de jaren ’90, 3 crematiegraven uit de romeinse periode aan het licht gekomen (CAI 972001).

[1] Cleda, 2017, Nota Astene (Deinze) – Karmstraat, Rapporten All-archeo bvba 582, pp. 80

Ten zuiden van deze waarneming werd bij een proefsleuvenonderzoek aan de Pontstraat in 2013 het restant van een walgracht aangetroffen (CAI 213111). Daarnaast werden bij verschillende veldprospecties in de ruime omgeving rondom het plangebied lithisch materiaal, maar ook ceramiek uit de romeinse periode gerecupereerd. Tot slot zijn op het kaartbeeld van de CAI verschillende locaties aangeduid waar op basis van cartografische indicatoren de aanwezigheid van laatmiddeleeuwse omwalde hoeves en andere infrastructuur.

Concreet is er ter hoogte van de geplande werken een trefkans inzake archeologisch erfgoed. Op basis van de landschappelijke situatie en gekende waarden bestaat de verwachting uit zowel vondsten- als sporenarcheologie. Onderzoek in nabijheid van het onderzoeksgebied wijst op bewoning in de volle- en late middeleeuwen. Echter gelet de aard van de geplande werken en de lineaire vorm wordt de kans dat bijkomende onderzoeksdaden nog tot kenniswinst kan leiden, als te beperkt ingeschat.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande werken tussen de Beekstraat en de Karrestraat te Astene worden geen verdere onderzoeksdaden aanbevolen. Het voornaamste argument om af te zien van verder onderzoek met ingreep in de bodem is de lineaire vorm van het plangebied, in combinatie met de beperkte oppervlakte. Het ontbreken van een archeologisch relevant ruimtelijk kader is aldus de voornaamste reden om af te zien van verder onderzoek. Hoewel recent onderzoek direct ten westen van de geplande werken wijst op menselijke bewoning in de volle en late middeleeuwen, en de landschappelijke indicatoren wijzen op een trefkans inzake vondstenarcheologie, is de kans te beperkt dat bijkomend onderzoek in dit geval, nog leidt tot wezenlijke kenniswinst. De kans dat het vooronderzoek leidt tot een vervolgonderzoek is quasi nihil.

Daarnaast dient ook de beperkte diepgang van de geplande werken enigszins in acht genomen te worden. Aangezien de ontgraving zich beperkt tot 30cm onder het huidige maaiveld is de impact op het bodemarchief normaliter beperkt en zou de uitvoering van een proefsleuvenonderzoek mogelijk een grotere impact hebben op het bodemarchief dan de aanleg van het fietspad. Uit voorgaande kan geconcludeerd worden dat de financiële kost van een verder schrijdend onderzoekstraject nooit in verhouding zal staan tot de eventuele resultaten ervan. Omwille van de beperkte kenniswinst en kosten-baten afweging wordt verder onderzoek niet zinvol geacht.

Uiteraard dient hierbij gewezen te worden op de archeologische meldingsplicht, conform artikel 5.1.4 van het huidige decreet betreffende het onroerend erfgoed.

1.4 Conclusie

De opdrachtgever plant de realisatie van een nieuw fietspad op het grondgebied van Astene, deelgemeente van Deinze. Gelet de lineaire vorm van het plangebied, de beperkte oppervlakte en de geringe diepgang van de geplande werken is het potentieel op kenniswinst bij verder onderzoek te beperkt om verder onderzoek te verantwoorden.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2018

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.